

УДК 005.932

ЛОГІСТИКА ПОСТАЧАННЯ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ЛАНЦЮГАМИ ПОСТАВОК

Черевко Дар'я Анатоліївна, студент
Харківського національного економічного університету ім. С. Кузнеця,
e-mail: superdarius@gmail.com

У сучасних умовах значного поширення інноваційної та мережної виробничого логістичних концепцій формування ланцюгів поставок національними підприємствами відбувається відповідно до вимог інтегральної парадигми логістики, яка прийшла в ХХІ столітті на зміну технологічній та маркетинговій парадигмам [1]. Нинішній етап розвитку економічних відносин характеризується розширенням ринків збуту та збільшенням кола клієнтів. Задоволення останніх у продукції потребує багато зусиль і від виробників, і від дистрибуторів. Для доставки необхідної продукції споживачам організовуються ланцюги поставок, в яких задіяні як фізичні, так і юридичні особи. Тобто, щоб продукція від виробника попала до кінцевого споживача, необхідно задіяти декілька організацій, завдяки яким остання пересуватиметься від постачальника початкового рівня до кінцевої точки споживання відповідно до домовленостей.

Ефективність логістичної діяльності національних підприємств знаходиться у прямій залежності від сформованих ними логістичних ланцюгів, що обумовлює актуальність теми дослідження.

Проблеми визначення, формування та ефективності ланцюгів поставок досліджувались закордонними та вітчизняними вченими, серед них: Дж. Р. Сток, Д. Ламберт, Дж. Ментцер, Є. Крикавський, Н. Чухрай, О. Сумець, Д. Журихіна, К. Таньков, О. Гірна, М. Ковалев, М. Парфьонов, В. Щербаков, А. Парфьонов та ін. Але більшість науковців зосереджували увагу на концепції управління ланцюгами поставок, в той час як визначення поняття ланцюга поставок залишається дискусійним та потребує уточнення в кон-

тексті необхідності підвищення ефективності логістичної діяльності підприємств.

Управління ланцюгами постачань є відносно новим напрямком. Воно відображає концепції інтегрального бізнес-планування, яких з 1950-х років дотримуються експерти і практики у сфері логістики. Сьогодні інтегроване планування стало реальністю завдяки розвитку інформаційних технологій, але більшості компаній усе ще не вистачає знань про те, як застосовувати і як адаптувати нові аналітичні інструменти для досягнення цих цілей [2].

У зв'язку із загостренням конкуренції на ринку стає актуальним використання концепції ланцюга поставок, для того щоб управляти його ключовими процесами якомога якісніше та швидше, ніж конкуренти.

Удосконалюватися цей процес може лише в умовах посилення логістичної інтеграції та скоординованої взаємодії як з зовнішніми партнерами, так і між різними підрозділами всередині підприємства [3].

SCM (Supply Chain Management) – до теперішнього часу серед фахівців з логістики та загального менеджменту немає єдиної думки з приводу визначення цього поняття. Багато хто розглядає SCM з операційної точки зору, розуміючи під SCM матеріальні потоки. Інші вважають SCM концепцією управління, і, нарешті, треті мають на увазі під SCM впровадження цієї концепції на підприємстві. Наведемо прийняте визначення SCM.

SCM – це комплекс підходів, що допомагає ефективній інтеграції постачальників, виробників, дистриб'юторів та продавців. SCM, з огляду на сервісні вимоги клієнтів, дозволяє забезпечити наявність потрібного продукту в потрібний час у потрібному місці з мінімальними витратами [5].

Дослідники, як правило, виділяють шість основних сфер, на яких зосереджено управління ланцюгами поставок: виробництво, поставки, місце розташування, запаси, транспортування та інформація [6; 7].

SCM процеси можна також підрозділити на дві великі групи: Supply Chain Planning (SCP) і Supply Chain Execution (SCE). SCP включає в себе стратегічне планування ланцюжка поставок або бізнес-процесів в окремих її ланках. SCE – реалізацію планів і оперативне управління ланками ланцюжка поставок, такими як транспорт або складське господарство [5; 7].

Оптимізація управління ланцюгом постачань покликана вирішити такі задачі:

- 1) Скорочення циклу планування і збільшення горизонту планування за рахунок отримання надійної і своєчасної інформації;
- 2) Оптимізація витрат за рахунок можливості визначення стратегічних контрагентів, оптимального вибору закуповуваних виробів і їх постачальників, підтримки взаємодії з ними в режимі реального часу;
- 3) Зниження виробничих витрат через оптимізацію потоків продукції і оперативну організацію обміну інформацією між контрагентами;
- 4) Зниження складських витрат за рахунок приведення обсягів виробництва відповідно до попиту. Це завдання відповідає концепції управління постачанням Just-In-Time («точно вчасно»);
- 5) Підвищення якості обслуговування споживачів досягається за рахунок оперативності та гнучкості процесу постачання [4].

SCM являє собою процес організації планування, виконання та контролю потоків сировини, матеріалів, незавершеного виробництва, готової продукції, а також забезпечення ефективного і швидкого сервісу за рахунок отримання оперативної інформації про переміщення товару. За допомогою SCM вирішуються завдання координації, планування та управління процесами постачання, виробництва, складування і доставки товарів і послуг [7].

Таким чином, сучасна концепція SCM стала реальним інструментом ведення бізнесу більшості економічно розвинених

країн і уможлиблює: скорочення витрат, дотримання договірної дисципліни й підвищення ефективності управління за рахунок трансформації існуючого лінійного, послідовного ланцюга поставок у мережу поставок; підвищення якості продукції й рівня обслуговування споживачів по всьому ланцюгу поставок на основі інтеграції бізнес-процесів розробки, постачання, підтримки виробництва й розподілу серед усіх учасників мережі поставок; досягнення клієнтоорієнтованості бізнес-процесів, їх відкритість до обміну знаннями між бізнес-партнерами.

Література

1. Сток Дж. Р., Ламберт Д. М. Стратегическое управление логистикой. М. : Инфра-М, 2005. С. 456–600.
2. Крикавський Є. В. Логістика. Основи теорії : підручник. Львів : Нац. ун-т «Львівська політехніка», 2004. 416 с.
3. Иванов Д. А. Управление цепями поставок. СПб. : Изд-во СПбГПУ, 2014. 660 с.
4. Чухрай Н. І., Гірна О. Б. Формування ланцюга поставок: питання теорії і практики : монографія. Львів : Інтелект-Захід, 2007. 232 с.
5. Щербаков В. В. Логистика и управление цепями поставок : учебник для академического бакалавриата / под ред. В. В. Щербакова. М. : Юрайт, 2015. 582 с.
6. Тяньков К. М., Бахурець О. В. Методичні підходи до визначення і класифікації ланцюгів поставок промислових підприємств. URL: [Http://www.Nbv.gov.ua/Portal/Soc_Gum/Ecoroz/2011_3/E113tank.Pdf](http://www.Nbv.gov.ua/Portal/Soc_Gum/Ecoroz/2011_3/E113tank.Pdf)
7. Овчаренко Г. С., Рудківський О. А. Управління ланцюгами поставок підприємства на основі системи SCM. URL: https://studopedia.com.ua/1_140527_upravlinnya-lantsyugami-postavokpidpriiemstva-na-osnovi-sistemi-SCM.html

Секція 2. Управління розвитком діяльності підприємств в умовах міжнародної конкуренції

УДК 339.52

ТОЛІНГ ЯК ОДИН ЗІ СПОСОБІВ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЕКСПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Астахова Ірина Едуардівна, к. е. н., доцент,
доцент кафедри міжнародної економіки
та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності
Харківського національного економічного університету ім. С. Кузнеця,
e-mail: iastahova11@gmail.com

Азаркін Дмитро Олександрович, магістрант 2 року навчання
Харківського національного економічного університету ім. С. Кузнеця

В умовах сучасних ринкових відносин експорт є беззаперечним фактором успішної діяльності підприємства. Здійснення експортних операцій стає важливою передумовою для розширення ринків збуту, збільшення обсягів виробництва та підвищення якості продукції [1, с. 91].

Задля підвищення ефективності експортних операцій вдаються до багатьох прямих і непрямих способів, одним з яких є толінг.

Толінг – це послуги з переробки імпоротної сировини, що ввозиться на митну територію держави без оподаткування та передачі прав власності вітчизняному підприємству, яке її переробляє, із подальшим вивезенням готової продукції за межі держави [2].

Особливості здійснення операцій на давальницькій сировині полягають у тому, що власник сировини надає її переробному підприємству. Сторонами контракту є власник сировини, який одно-